

ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΥΡΑΝΟΥ & ΓΗΣ

Τό ἔργο τοῦ Ἐπισκόπου

Τὴν Μεγάλῃ Παρασκευῇ, πού διαβάζεται ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, μετὰ τὴν ἐπιστροφή τῆς πομπῆς τοῦ Ἐπιταφίου στὸν Ἱερό Ναό, καθορίσθηκε ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας νὰ διαβάζεται ἡ γνωστὴ προφητεία τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ὁ Θεός τὸν ὀδήγησε σὲ ἓνα μέρος πού ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἀνθρώπινα ὀστᾶ, «ξηρὰ σφόδρα». Τὸν ρώτησε: «εἰ ζήσεται τὰ ὀστᾶ ταῦτα;». Στὴν ἀπάντηση τοῦ Προφήτου ὅτι Αὐτός ὡς Θεός γνωρίζει, ὁ Θεός τοῦ εἶπε νὰ λαλήσῃ στὰ ξηρὰ αὐτὰ ὀστᾶ «λόγον Κυρίου» καὶ νὰ δώσῃ σὲ αὐτὰ «πνεῦμα ζωῆς», νεῦρα καὶ σάρκες. Καὶ μόλις ὁμίλησε ὁ Προφήτης καὶ ἀπηύθυνε τὸν λόγο τοῦ Κυρίου, ἔγινε μέγας σεισμός, πρῶτα δόθηκαν στὰ ξηρὰ ὀστᾶ σάρκες καὶ νεῦρα καὶ δέρμα, καὶ στὴν συνέχεια, εἰσῆλθε σὲ αὐτὰ πνεῦμα «καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα» (Ιεζεκιήλ, λζ').

Ἡ προφητεία αὐτὴ ἀναφέρεται καὶ στὴν ἐσχατολογικὴ ἀνάστασι τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀνάστασι πού γίνεται ἀπὸ τώρα μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὰ ξηρὰ ὀστᾶ, οἱ νεκροὶ πνευματικὰ ἀνθρωποὶ ἀνασταίνονται ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀποκτοῦν τὴν ζωὴ τοῦ Πνεύματος. Αὐτὸ γίνεται μὲ τὴν ὅλη ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ, ὅπως τὴν προσδιορίσαμε μὲ συντομία πιὸ πάνω. Καὶ ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ὁ Προφήτης πού ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ λαλεῖ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ στὸν λαό καὶ μὲ τὸν προφητικὸ αὐτὸν λόγο ἀνασταίνονται οἱ ἀνθρωποὶ. Ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει νὰ λαλή τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ στοὺς νεκροὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας, γιὰ νὰ λάβουν πνεῦμα ζωῆς.

Μιά τέτοια ἐρμηνεία δίνει καὶ ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκι γρά-

φοντας:

«Κι' όμως ή παλιά προφητεία παραμένει ακόμα μιá προφητεία, ή μάλλον μιá προφητεία και μιá μαρτυρία μαζί. Ή ζωή άνέτειλε εκ του μνήματος, αλλά τό πλήρωμα τής ζωής πρόκειται ακόμα νά έρθει. Τό ανθρώπινο γένος, κι' αὐτοί οί σεσωσμένοι κι' αὐτή ή ίδια ή Έκκλησία, είναι ακόμα στην κοιλάδα τής σκιάς του θανάτου.

Ή οίκος του Νέου Ίσραήλ του Θεου μοιάζει και páλι páρα πολύ μέ τά ξηρά όστá του προφητικού όράματος. Ύπάρχει τόσο λίγη αλήθινή ζωή μέσα σ' όλους μας. Ή πορεία του ανθρώπου μέσα στην ιστορία είναι ακόμα τραγική και έπισφαλής. Όλοι μας, σέ πρόσφατα χρόνια, όδηγηθήκαμε πίσω στην κοιλάδα του θανάτου. Καθένας πού αναγκάσθηκε νά βαδίσει πάνω στά έρείπια των πόλεων πού άλλοτε άνθοῦσαν, καταλαβαίνει τήν τρομερή δύναμη του θανάτου και τής καταστροφής. Ή άνθρωπος ακόμα επέκτεινει τόν θάνατο και τήν έρήμωση. Μπορεί νά περιμένει κανείς νά συμβοῦν ακόμα χειρότερα πράγματα στό μέλλον. Γιατί ή ρίζα του θανάτου είναι ή άμαρτία. Δέν είναι καθόλου περίεργο πώς παντοῦ υπάρχει μιá αυξανόμενη κατανόηση του πόσο σοβαρό πράγμα είναι ή άμαρτία».

Στήν συνέχεια, τονίζει ότι σέ αὐτήν τήν «σκληρή και άνήσυχη εποχή» πού ζοῦμε πρέπει νά μετανοοῦμε και ή μετάνοια εκφράζεται μέ τήν πλήρη παραδοχή του Χριστοῦ ως μοναδικού κυρίου και δασκάλου μας και, επειδή ό κόσμος είναι διηρημένος, αὐτό πρέπει νά γίνη μέ τήν προσέγγιση του ενός προς τόν άλλο και τήν αναζήτηση τής ενότητας για τήν όποία ό Ίδιος ό Χριστός όμίλησε πρό του πάθους Του.

Κυρίως δέ τό έργο του Ήπισκόπου είναι και πρέπει νά είναι προφητικό. Ήπειδή οί άνθρωποι βασανίζονται από τήν θνητότητα και τήν παθητότητα, από τό κράτος του θανάτου, γι' αὐτό εύρίσκονται στον σκοτασμό του νοός, δέν έχουν τό Άγιον Πνεῦμα και έτσι ό Ήπίσκοπος ως Προφήτης, απεσταλμένος του Χριστοῦ

καί ἐνεργῶν μέ τήν Χάρη Του, πρέπει νά κηρύττη τόν λόγο τῆς ἀναστάσεως, ὥστε τά ξηρά ὀστᾶ νά ἀποκτήσουν ζωή καί πνεῦμα καί νά ἐξέλθουν ἀπό τήν κοιλάδα τοῦ θανάτου. Τό ἔργο τοῦ Ἐπισκόπου δέν εἶναι διακοσμητικό καί τυπικό, δέν εἶναι ἔργο ἑνός διοικητοῦ καί ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου, εὐρισκομένου στήν ἐκκλησιαστική ἱεραρχία, οὔτε ἑνός κοσμικοῦ ἄρχοντος, ἀλλά κατ' ἐξοχήν προφητικό καί ἀναστάσιμο. Πρέπει δέ ὁ Ἐπίσκοπος νά ἔχη μέσα του αὐτήν τήν ἀναστάσιμη δύναμη γιά νά ἐπιτελέσῃ αὐτό τό δύσκολο ἔργο.

Τό συμπέρασμα αὐτῆς τῆς μικρῆς ἀνάλυσης εἶναι ὅτι ὁ ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος εἶναι καί Δεσπότης καί διάκονος. Φυσικά αὐτοί οἱ δυό ὅροι ἐρμηνεύονται μέ τήν θεολογική καί ὄχι τήν κοσμική τους ἔννοια. Ἄλλωστε, ὅλοι οἱ ὅροι ἔχουν διττό χαρακτήρα, δηλαδή μποροῦν νά ἐκληφθοῦν καί μέ τήν ἐκκοσμικευμένη ἔννοια καί μέ τήν ὀρθόδοξη. Αὐτό μπορεῖ κανεῖς νά τό ἐντοπίσῃ καί στό ὄνομα Χριστιανός, στό ὄνομα Πρεσβύτερος, στό ὄνομα Διάκονος καί σέ πολλά ἄλλα ὀνόματα. Τά πάντα μποροῦν νά ἐκκοσμικευθοῦν καί νά χάσουν τόν ὀρθόδοξο θεολογικό χαρακτήρα τους. Ἀλλά δέν πρέπει νά τά καταργοῦμε λόγω τῆς φθορᾶς πού ἔχουν ὑποστῆ.

Ἔτσι, ὁ ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος εἶναι Δεσπότης, ὅταν ἔχη ἀποκτήσει τό ἦθος τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, ὅταν εἶναι κατά μέθεξιν σέ αὐτό πού ὁ Χριστός εἶναι κατά φύσιν, ὅταν εἶναι κατά μετουσίαν σέ αὐτό πού ὁ Χριστός εἶναι κατ' οὐσίαν, ὅταν καθημερινά ζῆ τό μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας καί σταυρώνεται ὑπέρ τοῦ ποιμνίου του, καί κατέρχεται στόν ἄδη. Καί στόν βαθμό πού ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι Δεσπότης μέ αὐτήν τήν θεολογική ἔννοια, δηλαδή στόν βαθμό πού Χριστοποιεῖται καί θεοποιεῖται, γίνεται διάκονος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τόν βοηθᾷ νά ἀπελευθερωθῆ ἀπό τήν ἐνέργεια τῶν παθῶν καί νά ἀπαλλαγῆ ἀπό τήν θνητότητα καί τήν παθητότητα, τό κράτος καί τήν ἐξουσία τοῦ θανάτου. Συγχρόνως, δέν εἶναι δυνατόν νά διακονήσῃ κανεῖς ὀρθόδοξα τόν λαό τοῦ Θεοῦ, ἂν δέν ἔχη

ἀποκτήσει τό θυσιαστικό ἦθος τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ.

Στό ἐρώτημα, λοιπόν, ἂν ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι Δεσπότης ἢ διάκονος, ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι ὁ ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος, πού καταξιώνει τήν ἀποστολή του καί γνωρίζει τήν οὐσία τοῦ ἔργου του, εἶναι καί Δεσπότης, φορέυς τῆς μαρτυρικῆς ἀρχιερωσύνης τοῦ Χριστοῦ, στό βάθος τῆς ἀντεστραμμένης πυραμίδος, ἀλλά καί διάκονος πού βοηθᾷ τόν λαό τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, νά πορευθῆ ἀπό τήν γῆ τῆς Αἰγύπτου στήν γῆ τῆς ἐλευθερίας, καί κυρίως κατά τό πρότυπο τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι, ἄλλωστε, νοεῖται καί ἡ διακονία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς Δεσπότης καί διάκονος εἶναι, πρωτίστως, ἰατρός πού ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀπό τά δεσμά τῶν παθῶν, τῆς ἀμαρτίας καί τοῦ θανάτου.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν οἱ ἀληθινοί Ἐπίσκοποι καί εἶναι πρότυπα γιά ὅλους ἐμᾶς τούς Ἐπισκόπους ὥστε νά βαδίσουμε στά ἴχνη τους καί νά ἀνταποκριθοῦμε στήν οὐσία τῆς Ἐπισκοπικῆς διακονίας. Ἄν δέν τό κατορθώσουμε λόγω τῆς ἀμέλειάς μας, θά εἴμαστε ὑπόλογοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί θά δώσουμε λόγο τῶν πράξεών μας.

Ὀκτώβριος 2007